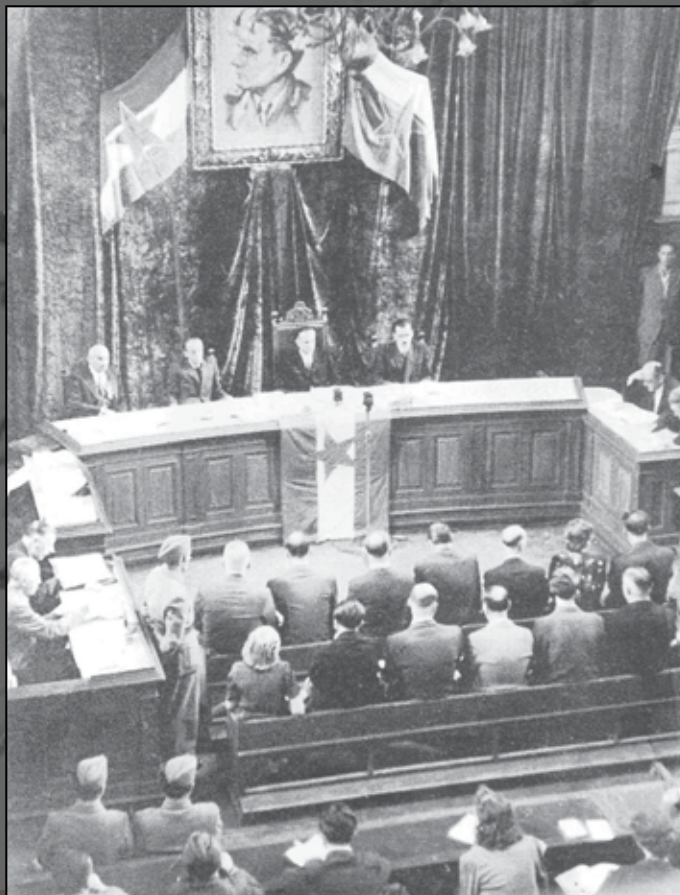

Arhiv
Republike
Slovenije

Zvezdarska 1
Ljubljana

Mateja Jeraj, Jelka Melik

KAZENSKI PROCES

*proti Črtomirju Nagodetu
in soobtoženim*

EPILOG

Vljudno vabljeni
na predstavitev publikacije

**Kazenski proces
proti Črtomirju Nagodetu
in soobtoženim - epilog,**
avtoric *dr. Mateje Jeraj*
in *dr. Jelke Melik*.

Predstavitev bo v torek, 3. oktobra 2017
ob 11. uri v avli v prvem nadstropju
Arhiva Republike Slovenije,
Zvezdarska 1.

Publikacijo bodo predstavili
prof. dr. Peter Vodopivec,
izr. prof. dr. Gorazd Bajc
in avtorici.

Avtorici sta leta 2015 izdali obsežno monografijo o Kazenskem procesu proti Črtomirju Nagodetu in soobtoženim, v kateri sta predstavili obtožene in obsojene, razčlenili in orisali politično ozadje, okoliščine in potek procesa, prikazali slovensko predvojno in povojno kazensko zakonodajo ter objavili vire - sodno gradivo: zapisnik glavne obravnave, sodbo in dokazno gradivo tožilstva. Knjigo sta sklenili z objavo obsodbe obtoženih in s strnjenimi opozorili na njihovo življenjsko usodo po prihodu iz zapora, svoje najnovejše delo pa sta posvetili »epilogu« procesa: dolgoletnim prizadevanjem obsojenih, njihovih svojcev, znancev in prijateljev za sodno rehabilitacijo, ki se je - ob dobesedno nerazumljivem odporu slovenskih političnih voditeljev, tožilcev in sodnikov več generacij - končala šele leta 1991 z razveljavitvijo sodb brez rehabilitacije.

Knjiga temelji na dokumentih, ki, kot avtorici posebej poudarjata, ponovno prepričljivo opozarjajo na »izjemen in nenadomestljiv pomen arhivskega gradiva«. In prav to gradivo je, čeprav so osrednja tema knjige Nagodetov in drugi povojni politični procesi in dolgoletna prizadevanja obsojenih za popravilo storjenih krivic, nadvse povedno ogledalo politične mentalitete in obzorja slovenskih političnih elit ter formalistične, v strokovnem pogledu nesamozavestne in nesamostojne pravne in sodne prakse slovenskih pravnikov, sodišč in tožilstev vse do konca osemdesetih, če ne celo začetka devetdesetih let preteklega stoletja.

Peter Vodopivec

Nujno je razčiščevanje preteklosti, a je obenem priporočljivo, da se ga lotimo neobremenjeno, ne glede na to, ali bodo ugotovitve zgodovinopisja družbi prijale ali pa ne. V tej luči sta avtorici ponovno vzeli v pretres proces proti Črtomirju Nagodetu in soobtoženim - bil je to leta 1947 eden izmed osrednjih političnih ali »montiranih« procesov v povojni Titovi Jugoslaviji, ki je imel v prvi vrsti namen obračunati z medvojno in povojno nekomunistično svobodomiselno inteligenco, ki si je na nenasilen način prizadevala za vrednote demokracije. Sestavili sta idealno nadaljevanje oziroma zaključek prejšnje zelo obsežne študije, ki je izšla leta 2015. Tokrat, v Epilogu, predstavita zapleteni pravni - a hkrati politični - postopek, ki se je vlekel po obsodbi in je leta 1991 vendarle privedel do razveljavitve procesa proti petnajstim osebam, se pravi, dolgoletna prizadevanja nekaterih obsojencev, pa tudi dela slovenske javnosti, da bi se krivica iz stalinističnih časov naposled odpravila.

Gorazd Bajc